

۳/۲۵ میلیون کیلومتر مربع یعنی در حدود ۳ برابر اروپا است و تقریباً ۴۰۰ میلیون جمعیت دارد.

قاره آفریقا از لحاظ امکانات طبیعی و اقتصادی دارای مواهب و منابع بسیاری است. این قاره دارای دریاچه‌های متعددی است که مشهورترین آنها: «تانانا»، «آلبرت»، «تانکانیکا»، «نیاسا»، «چاد»، و نکامی و بزرگترین آنها دریاچه «ویکتوریا» است که مساحت آن به ۶۸/۱۰۰ کیلومتر مربع بالغ می‌شود و دارای رودخانه‌هایی مانند «نیجر» کنگو و زامبر و طولانی‌ترین آنها رودخانه «نیل» است که دارای طول ۶/۴۵۰ کیلومتر است.

در این قاره از جهت معادن، معدن طلا، الماس، آهن، زغال سنگ و نمک و غیره وجود دارد و از لحاظ میوه میوه‌هایی از قبیل خرما، انجیر، عتاب و زیتون و غیره در آن فراوان است و محصولاتی از قبیل نیشکر، گندم و برنج در آن بعمل می‌آید و جنگلهای فراوان نیز در آن موجود است.

ولی هم اکنون این قاره با این همه استعداد و مواهب و امکانات با سیه‌روزی و فقر و گرفتاریها و انبوه دردها و مشکلات مواجه گردیده است.

و اکنون آفریقا بالاترین رقم وام را در جهان می‌گیرد این میزان وام حتی دو برابر وامی است که آسیا دریافت می‌دارد.

قاره‌ای که خود روزی صادر کننده مواد غذایی بود هم اکنون باید سالانه مقادیر زیادی مواد غذایی به جهت نجات از گرسنگی میلیونها قحطی زده وارد کند.

افزایش بیکاری در شهرها و روستاها سیر صعودی دارد و بموازات این افزایش تعداد پناهندگانی که اجباراً به علت بی‌ثباتی اوضاع به کشورهای دیگر

هم اکنون که این قلم بر این سطور جاری می‌گردد، فریاد جانگداز فقر و گرسنگی از یک قسمت نسبتاً وسیعی از جهان بگوش می‌رسد.

فریادی که دل‌های بیدار را تکان می‌دهد و وجدانهای حساس را بیدارتر می‌سازد.

فریادی که از حلقومهای ضعیف و پیکرهای فرسوده و نحیف و در حقیقت از یک مشت استخوانی که تازیانه فقر آنرا درهم کوبیده است بر می‌خیزد.

فریادی که انعکاسی از محرومیت‌ها و مظلومیت‌ها و تظاهری از دردها و رنجها و بیماریها و گرفتاریهای بی‌پایان است فریاد دلخراشی که تجسمی است از آنچه بر کشورهای استعمارزده آفریقا گذشته و می‌گذرد.

فریادی که طنین رنج و مظلومیت مردم قحطی زده «اتیوپی» است یعنی کشوری که در زمانی نه چندان دور خود را از چاله به چاه افکند و خویشتن را از آغوش فقر زائیده کاپیتالیسم و امپریالیسم به دامن فقر رقت‌بار کمونیستی انداخت و از ریگ داغ به آتش پناه برد!

کشور «اتیوپی» یکی از کشورهای آفریقائی است که در خاور آفریقا واقع شده و از شمال و باختر به سودان و از خاور به دریای سرخ «سومالی» و سومالی فرانسه و از جنوب به «کنیا» محدود می‌گردد و مساحت آن ۱/۲۲۱/۹۰۰ کیلومتر مربع است. و جمعیت آن تقریباً به ۳۰ میلیون بالغ می‌گردد.

و آفریقا یکی از قطعات پنجگانه عالم است که بوسیله «جبل طارق» از اروپا و بوسیله «کانال سوئز» از آسیا جدا می‌شود.

حدود آن از شمال دریای مدیترانه از شمال شرقی دریای سرخ از مغرب و جنوب اقیانوس هند و وسعت آن در حدود

افضل اسلامي

آیت‌الله حسین بروجردی

در راه

ریشه‌کن ساختن فقر

فاجعه بزرگ بشریت

۱- اوضاع اتیوپی و آفریقا

۲- ریشه این دردها کجاست

۳- آفریقا و استعمار

۴- ده‌ها کشور آفریقا زیر

چکمه استعمارگران

پناهنده می شوند و ناچار به ترک دیار خود اقدام می کنند افزایش می یابد.

اگر وضع بهمین ترتیب پیش برود آینده خطرناکتری در انتظار این قاره است.

هر چند هم اکنون سیل کمک ها از بسیاری از نقاط جهان بسوی «اتیوپی» سرازیر شده اما اینگونه کمک ها جوابگوی آنچه در قاره آفریقا می گذرد نمی تواند باشد زیرا قحطی و گرسنگی فقط در «اتیوپی» بیداد نمی کند بلکه «اتیوپی» باضافه ۳۰ کشور دیگر آفریقائی در شرائط دهشتناک و قحطی بسر می برند «چاد» بعنوان مثال بهمین درد مبتلا است و حتی از این نظر در شرائطی هولناکتر بسر می برد «موزامبیک» و دهها کشور دیگر سرنوشتی مشابه دارند.

و نیز باید توجه داشت که ارسال کمک هر چند به «اتیوپی» عملی است ضروری اما این اقدام تنها نیمی از مسائل را بیشتر حل نمی نماید امراض گوناگون و ضایعات ناشی از فقر مشکلاتی هستند که تنها ارسال نان و آب آنرا برطرف نمی کند.

مشکلات اتیوپی بسیار رقت بار است، تنها در یکی از شهرهای آن بنام «باتی» در هفته گذشته ۲۵ هزار قحطی زده بیرون راه شدند و در یک اردوگاهی در ۲۰۰ کیلومتری این شهر همین صحنه با ۹ هزار نفر بوجود آمد. خانه های آنها حفره هائی است که در اعماق زمین حفر کرده اند تا از سرما و گرما در این دخمه ها محفوظ باشند.

تازیانه های باد خشک و سوزان بر بدنهای برهنه آنها می خورد و در هر گوشه و کناری مردمی را می بینی که در غاری

خزیده و چشم بدریافت کمک دوخته و بانظار مرگ می باشند.

از این مناظر بسیار فراوان است از یکنفر که سه فرزندش را قحطی بهلاکت رسانده بود پرسیده شد در اردوگاه شما تاکنون چند نفر مرده اند جواب داد تعداد مردگان در شمارش نمی آید.

در این کشور در حدود ۶ میلیون نفر در قحطی بسر می برند و صلیب سرخ جهانی برآورد کرده است امسال یک میلیون نفر از آنها قطعاً خواهند مرد.

ولی باز باید دانست که این ضایعات و بلاها تنها دامنگیر اتیوپی نیست بلکه در حدود ۳۰ کشور از ۵۰ کشور آفریقا کمبود مواد غذایی دارند و بدون تغییر در مشی سیاسی و اقتصادی یکی بعد از دیگری دچار همان مصیبتی خواهند شد که اتیوپی دچار آنست.

برآورد شده است که در منطقه آفریقا ۱۵ میلیون نفر در معرض نابودی ناشی از کمبود غذا وجود دارند بعنوان نمونه تنها در موزامبیک ۲۰ هزار نفر تاکنون بهمین علت مرده اند در نواحی جنوب آفریقا هزاران نفر از روستائیان به بوته های بیابان برای سد جوع رو می آورند، دهقانی می گفت مردم این نقطه نوعاً چشمشان را از دست داده اند و کورمال کورمال راه می روند.

در موریتانی بیش از ۸۰ درصد زمینهای زراعی بدون زراعت افتاده و مانده و اهالی برای یافتن غذا بسوی شهرها هجوم می آورند.

ریشه این دردها و گرفتاریها کجا است؟

لازم است در اینجا این سوال مطرح شود که ریشه این دردها از کجا است و مقصر کیست؟ آیا طبیعت مقصر است؟

پاسخ مسلماً منفی است

زیرا چنانکه شرح داده شد آفریقا از لحاظ امکانات طبیعی و مواهب خلقت کمبود ندارد و اگر از این مواهب و منابع استفاده صحیح بعمل می آمد قطعاً مردم این قاره دچار فقر و نکبت نمی شدند.

آیا خشکسالی مقصیر دارد؟ درست است خشکسالی سطح وسیعی از این قاره را فرا گرفته و تلفات زیادی به محصولات غذایی وارد کرده است ولی این موضوع نیز با درایت و هشیاری و آینده نگری ای که اگر سران و دول آفریقا می داشتند قابل پیشگیری بود. اگر سران با سوه مدیریت سرمایه های ملی و مواهب خداداد را بر باد نمی دادند و از روی نادانی با تکیه و پیوند به قدرتهای خارجی به نبرد و ستیز علیه یکدیگر بر نمی خواستند مردم آفریقا در نکبت فرو نمی رفتند و اوضاع آنها آنقدر فلاکت بار نمی شد.

بهای سنگینی که آفریقا پرداخته است برای این بوده است که سران دول آفریقا با تکیه به قدرتهای استکباری بجان هم افتاده اند و ثروتهای خود را در راه خریدن سلاحهای جنگی و پر کردن جیب استعمارگران بر باد داده اند مثلاً در کشور «اتیوپی» تعداد ۲۱ پیاده نظام و ۳ واحد مکانیزه همراه با بیش از ۱۰۰ هواپیمای جنگی و تعداد بسیاری مستشار شوروی و دیگر کشورهای بلوک شرق وجود دارد.

در گذشته تمام گناهان را به گردن عوامل خارجی یعنی تنها امپریالیسم و کمونیسم می انداختند اما اکنون مردم آفریقا کم کم بیدار شده و فهمیده اند که بدبختیها ناشی از نادانی و جاه طلبی بیشتر سران آفریقا است که تسلیم استعمار شده و دست در دست قدرتهای استکباری نهاده اند.

آفریقا و استعمار

فاجعه آفریقا ریشه کهنه ای دارد ده ها سال قبل قدرتهای بزرگ و استعمارگر، این سرزمین را بخاطر منابع گرانبهایش با عناوین فریبده ای از قبیل آزادی، پیشرفت و ترقی غارت و مردمش را استعمار کردند تاریخ غم انگیز این سرزمین زرخیز و غارت زده و مردم با صداقت و استعمارزده و استعمار شده آن در این مقاله نمی گنجد ولی برای اینکه یک بینش اجمالی و دورنمایی از این قاره ای که قرنهای میدان تاخت و تاز مستکبران و استعمارگران بوده است و سلطه های گوناگون چه بر سر این قاره آورده است داشته باشیم این فهرست را مطالعه می کنیم:

الف - کشورهای که زیر چکمه انگلستان این پیراستعمار بوده اند:

- ۱ - سیرالئون ۲ - لیبریا.
- ۳ - تانزانیا ۴ - سودان.
- ۵ - رودزیا ۶ - زامبیا.
- ۷ - گانا ۸ - کنیا.
- ۹ - نیجریه با جمعیت ۸۰ میلیون
- این کشور پرجمعیت ترین کشور آفریقا است ۱۰ - اوگاندا.
- ۱۱ - موریس ۱۲ - بولسوانا.
- ۱۳ - گامبیا ۱۴ - لژوتو.
- ۱۵ - مالاوی ۱۶ - آفریقای جنوبی.
- ۱۷ - ساحل طلائی ۱۸ - لوگوس.
- ۱۹ - زنگبار ۲۰ - آفریقای شرقی.
- ۲۱ - کاب ۲۲ - باستولاند.
- ۲۳ - سکوترا ۲۴ - سانت هیلین.
- ۲۵ - اسانسیون ۲۶ - ترستان.
- ۲۷ - اورانج ۲۸ - بویر.
- ۲۹ - نتال ۳۰ - مصر.

ب - کشورهای آفریقائی که زیر

چکمه فرانسه بوده اند:

- ۱ - تونس ۲ - الجزایر.
- ۳ - سنگال ۴ - گینا.
- ۵ - جزیره ماداگاسکار ۶ - مایوت.
- ۷ - کومور ۸ - چاد.
- ۹ - داهومی ۱۰ - گابون.
- ۱۱ - توگو ۱۲ - ولتای علیا.
- ۱۳ - موریتانی ۱۴ - مالی.
- ۱۵ - نیجر ۱۶ - آفریقای مرکزی.
- ۱۷ - مراکش ۱۸ - کنگو برازویل.

ج - کشورهای آفریقائی که زیر چکمه پرتغال بوده اند:

- ۱ - گینه پرتغال ۲ - آنگولا.
- ۳ - موزامبیک ۴ - آفریقای شرقی.
- ۵ - جزایر خلیج گینه ۶ - رأس انضر.
- ۷ - مایر.

د - کشورهای آفریقائی که زیر چکمه آلمان بوده اند:

- ۱ - توگان ۲ - آفریقای شرقی.
- ۳ - کمرون

ه - کشورهای آفریقائی که زیر چکمه ایتالیا بوده اند:

- ۱ - لیبی ۲ - اریتره.
- و بالاخره «کنگو» مدتی زیر چنگال استعمار بلژیک و «کناریا» و «خلیج گینه» تحت استعمار اسپانیا بود.

باید توجه داشت، باین ترتیب که ذکر گردید دولت های استعمار «آفریقا» را لقمه لقمه کرده بودند تا هضم آن برای آنها آسانتر صورت بگیرد و گاهی هم بر سر یک لقمه با هم به نزاع و نبرد می پرداختند تا نصیب یکی از آنان می گردید و گاهی هم دست بدست می گشت مثلاً آفریقای جنوبی که ۲۲ میلیون نفر جمعیت دارد در قرن

۱۷ میلادی به تصرف «پرتغال» درآمد و بعد از مدتی «هلند» آنرا تصرف شد و از اوائل قرن نوزدهم انگلستان برای تصرف آن وارد میدان شد و بالاخره تمام خاک آنرا به تصرف خود در آورد و در سال ۱۹۱۰ ظاهراً مستقل گردید.

و در دهه های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ هنگامی که این استعمارگران مجبور شدند ظاهراً از آفریقا بیرون بروند زمینه هائی برای اختلافات در میان آنها بجا گذاشتند و بعلاوه سلطه های خود را نیز از راه های مختلف اعمال می کنند که نتیجه این سیاست های شیطانی ۱۲ جنگ و ۷۰ کودتا فقط در ۲۵ ساله اخیر و بعلاوه فقر و گرسنگی است.

ساده اندیشی است اگر فکر کنیم که آمریکا، انگلستان، فرانسه شوروی و اسرائیل که خروارها سلاح جنگی و تجهیزات نظامی به این کشورها فروخته و می فروشند در فکر خیر و صلاح اندیشی این کشورها هستند.

در اینجا لازم است از مردم مسلمان متعهد ایران که بموازات کمکهای شایانی که به جبهه جنگ اسلام علیه کفر، حق علیه باطل، نور در برابر ظلمت و مستضعفین در برابر استکبار با نیرو و نفر انجام می دهند و با حضور در تمام صحنه ها انقلاب شکوهمند اسلامی را قوت می بخشند، گامهای مثبت و مؤثری نیز در راه کمک به قحطی زدگان اتیوپی برداشتند تشکر و قدردانی کنیم و از خداوند متعال توفیق ریشه کن ساختن فقر جهانی مسألت نمائیم

۱. در تنظیم این مقاله از دائرة المعارف فریدوجدی ج ۱ ص ۴۱۰ و کیهان ۶۳/۹/۲۷ که مطالبی از مجلات هرالدترینون، نایم نیوز و یک ذکر کرده بود و از کتابهای جغرافیا و کتابهای مربوط به استعمار آفریقا استفاده شده است.